

βεβαιώθητε ὅτι βαθείως μὲ συγκινοῦσιν, ἀλλ' ἡ Μαγδαληνή, ἀλλ' ἡ ἀδελφή μου. . . . βεβαίως σὲ ἀγαπᾷ, ἔχεις τὴν συγκατάθεσιν τῆς ἡ τοῦλάχιστον γνωρίζεις τὰ αἰσθήματά της;

— Ὅχι, φίλε μου, ὄχι, δὲν ἤξεύρω ἂν μὲ ἀγαπᾷ, ἀπήντησε μετριοφρόνως ὁ σὶρ Ἐδουαρδ, ἀλλὰ πιστεύω σταθερῶς εἰς τὸ ἐπαγωγὸν τοῦ ἀληθινοῦ ἔρωτος, καὶ λέγω ὅτι ἴσως δι' ἐπιμόνου ἀγάπης καὶ ἀπεριορίστου ἀφοσιώσεως θὰ κατορθώσῃ ἡ καρδιά μου νὰ προσελκύσῃ τὴν καρδίαν, ἣν ἐξέλεξεν.

— Ἄλλ' ἡ Μαγδαληνή γνωρίζει ὅτι τὴν ἀγαπᾷ;

— Δὲν πιστεύω νὰ μὲ βλέπῃ μετὰ δυσαρρεσκείας, ἀλλ' ἐγὼ οὔτε διὰ τῶν χειλέων οὔτε διὰ τῶν βλεμμάτων ἐξέφρασα ποτὲ αὐτῇ τὸν ἔρωτά μου. Πρὶν ἢ ζητήσω τὴν συγκατάθεσιν τῆς, ἐνόμισα καθῆκόν μου νὰ ζητήσω τὴν ἰδικήν σου.

— Εὖγε! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος. Δὲν μανθάνω τῶρα πρῶτον τί ἀξίζεις, πρὸ πολλοῦ ἔχεις τὴν φιλίαν μου καὶ τὴν ὑπόληψίν μου. Θὰ ἐρωτήσω τὴν Μαγδαληνήν, ἐὰν δὲ δέχεται τὴν πρότασίν σου, σὺ ὑπόσχομαι ἐκ τῶν προτέρων ὅτι οὐδὲν θὰ παρεμβάλω πρόσκομμα εἰς τὴν εὐτυχίαν σου.

Ὁ βαρυνέτος ἀπεσύρθη ἔχων τὴν καρδίαν πλήρη γλυκειάς ἐλπίδος. Ἠγάπα μὲν τὴν Μαγδαληνήν, ἀλλ' ἠγάπα καὶ τὸν Μαυρίκιον, ὅ,τι δὲ πρὸ πάντων ἤρεσκεν εἰς τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ πνεῦμα, ἧτο ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ἀποζημιώσῃ ἀμφοτέρους διὰ τὴν ἀδικίαν τῆς τύχης, ἀποδίδων αὐτοῖς ἐν τῇ κοινωνίᾳ τὴν θέσιν, ἣν εἶχον στερηθῆ.

[Ἐπταεὶς τὸ τέλος]

ELIZA Σ. ΣΟΥΤΣΟΡ.

ΑΙ ΟΔΥΝΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ἡ ἱστορία διδάσκει, ὅτι ὁ πόλεμος εἶναι συχνάκις ἀφρευκτός, ὅτε ἀναγκαιῶς προκύπτει ἐκ τῆς ἀναποδράστου φορᾶς τῶν πραγμάτων, ἐκ τῶν συγκρουομένων συμφερόντων τῶν λαῶν, ἐνὶ λόγῳ ἐκ τοῦ περὶ τῆς ὑπάρξεως διαγωνισμοῦ. Διὰ τοῦτο τὸ φαινόμενον τοῦ πολέμου παρετηρήθη εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ εἰς ὅλας τὰς καταστάσεις τοῦ πολιτισμοῦ. Περιγράφων τὴν γενικὴν ἀποψίν τῶν μεγάλων ἐρήμων (Εἰκόνας τῆς φύσεως), ὁ μέγας Humbolt ἐκφέρει τὰς ἐξῆς ὡραίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου σκέψεις. «Ἐνθ' ἀφ' ἐνὸς παρατηροῦμεν ἐν ταῖς στέπαισι (ταῖς μεγάλαις πεδιάσι), τὴν τίγγριν καὶ τὸν κροκοδείλιον πολεμοῦντας κατὰ τῶν ἀγρίων ἵππων καὶ βοῶν, βλέπομεν ἀφ' ἑτέρου ἐν τῷ μέσῳ τῶν δασῶν, τῶν περιοριζόντων τὰς ἐρήμους ἐκεῖνας ἐκτάσεις ὡς τις πεφυτευμένη παραλία, τὸν ἄνθρωπον συνεχῶς ὠπλισμένον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. Φυλαὶ τινες πίνουσι τὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν μετὰ φρικώδους ἀπληστίας· ἄλλαι δὲ φυλαὶ, κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν ἄοπλοι πλὴν

ἀείποτε ἔτοιμοι πρὸς τὸν φόνον, φονεύουσι διὰ τοῦ δηλητηρίου δι' οὗ ἐβαψαν τὸν ἑαυτῶν ἀντίχειρα. Διὰ τοῦτο δσάκις ἀσθενέστεραι φυλαὶ διέρχωνται διὰ τῶν ἀμμωδῶν ἐρήμων, φροντίζουσιν ὅπως ἐξαφανίζωσι τὰ ἔχνη τῆς διαβάσεώς των. Οὕτω λοιπὸν παρατηροῦμεν τὸν ἄνθρωπον, εἴτε λάθωμεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐσχάτην βαθμίδα τῆς ζωόδους ἀγριότητος, εἴτε εἰς τὸν κολοφῶνα τοῦ πολιτισμοῦ, παρασκευάζοντα ἀείποτε ἑαυτῷ βίον πλήρη δοκιμασιῶν. Οὕτω, ὁ περιηγητὴς ὁ περιερχόμενος τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν ἀπαντᾷ ἀπανταχοῦ, ὅπως ὁ ἱστορικὸς ὁ διερχόμενος διὰ μέσου τῶν παρελθόντων αἰώνων, τὸ μονότονον καὶ ἀπελπιστικὸν θέαμα τῶν διχονοιῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους».

Πλὴν ἡ ἱστορία διδάσκει ἡμᾶς ἐπίσης, ὅτι συχνότατα ἔλαβον χώραν πόλεμοι οὐδόλως ἀφρευκτοί, οὐδόλως ἐκ τῆς φορᾶς καὶ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων ἐπιβαλλόμενοι, ἀλλὰ προκληθέντες ἐκ τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων ἐγωιστῶν ἡγεμόνων ἢ ὑπουργῶν, ἢ ἐκ τῆς κουφότητος ὄχλου ἀγομένου πάντοτε ὑπὸ ὑπερφιλῶτων διμαγωγῶν. Τοιοῦτος λόγῳ χάριν μωρὸς πόλεμος, ἐπιβληθεὶς ὑπὸ καταδημαγωγουμένου ὄχλου εἰς τὰς νοήμονας ἀνωτέρας τάξεις, ἐγένετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ καταστρεπτικὴ κατὰ τῆς Σικελίας ἐκστρατεία τῷ 413 π. Χ.

Κατὰ τοιούτων ἐγωιστικῶν ἢ ἀπερισκέπτων τάσεων ἀντιστρατεύεται ἡ σημερινὴ ἐπιστήμη, ἐπιτελοῦσα ἔργον πρακτικὸν καὶ μὴ ἐπιδιώκουσα τὰ ἀδύνατα. Φωτίζουσα ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας περὶ τῶν πραγματικῶν ὄρων τῆς προόδου καὶ τοῦ μεγαλείου τῶν ἐθνῶν καὶ περὶ τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου, προσπαθεῖ ν' ἀποτρέψῃ τὸ κακόν, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν. Εἰς ἐποχὰς καθ' ἃς αἱ οἰκονομικαὶ γνώσεις ἦσαν εἰς τὰ σπάργανα, ἐπιστεύετο ὅτι ὄρος ἀπαραίτητος τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ πλοῦτου τῶν πολιτειῶν εἶναι ἡ διὰ τῆς κατακτήσεως αὔξησις τῶν ὀρίων. Πλὴν σήμερον εἶναι γνωστὸν ὅτι ἄλλοι εἰσὶν οἱ ὄροι τοῦ μεγαλείου τῶν ἐπικρατειῶν, συχνάκις δὲ καὶ ὅλως ἀντίθετοι πρὸς τὴν διὰ τῆς κατακτήσεως αὔξησιν. «Αἱ πολιτικαὶ πρόοδοι, ἧτοι ἡ βελτίωσις τῶν πολιτικῶν ἡθῶν, λέγει σύγχρονος ἐπιφανῆς δημοσιολόγος, αἱ οἰκονομικαὶ πρόοδοι, καὶ αἱ ἠθικαὶ πρόοδοι αὐξάνουσιν τὴν δύναμιν τῶν ἐθνῶν μετὰ ταχύτητος μεγίστης χωροῦσης κατὰ λόγον γεωμετρικόν. Ἡ αὐτὴ ἐκτασις πλὴν μετὰ πληθυσμοῦ διπλοῦ, ὁ αὐτὸς πληθυσμὸς πλὴν μετ' εὐξίας γενικωτέρας καὶ μετὰ μέσων ἀφθονωτέρων, τὰ αὐτὰ πλούτη πλὴν εἰς χεῖρας λαοῦ πεπαιδευμένου καὶ ἐλευθέρου, ἀποφέρουσιν ἀποτελέσματα πολὺ μεγαλύτερα καὶ εἰς διαστάσεις πολὺ εὐρυτέρας ἐκείνων, τὰ ὅποια ἤθελέ τις εἰκάσει ἐκ μῆνης τῆς παραβολῆς τῶν ἀριθμῶν». (Maurice Block, L'Europe politique et sociale).

Παρατηρείται από τινος εἰς τὰς κυβερνήσεις καὶ εἰς τὰς λοιπὰς κοινωνικὰς τάξεις τῆς Εὐρώπης πνεῦμα μᾶλλον περισκευμένον καὶ ἐπιφυλακτικὸν εἰς τὰ θίγοντα τὸν πόλεμον ζητήματα, πνεῦμα οὐσιωδῶς διάφορον τῶν ἐπιπολαίων καὶ οἰκτρῶν ἐκείνων παραρροῶν, ὧν παρέστημεν μάρτυρες εἰς τὰς παραμονὰς τοῦ τελευταίου γαλλογερμανικοῦ πολέμου. Ὁφείλεται δὲ τὸ φαινόμενον τοῦτο εἰς τὴν μεγίστην ἐντύπωσιν, ἣν παρήγαγον εἰς κοινωνίας πεφωτισμένας αἱ φοβερὰὶ σκῆναι τῶν τελευταίων πολέμων, καὶ εἰς τὰς δημοσιεύσεις τῶν στρατιωτικῶν ἱατρῶν καὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, αἵτινες κατέστησαν βαθυτέρας καὶ διαρκεστέρως τὰς ἐντυπώσεις ταύτας δι' ἀκριβῶν καὶ λεπτομερῶν περιγραφῶν τῶν ὁδυνῶν τοῦ πολέμου.

Τοιαύτη τις ἀξιόλογος δημοσίευσίς ἐγένετο ἐσχάτως ἐν Βρυξέλλαις ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ ἄρτι ἀποβιώσαντος καθηγητοῦ κ. Oger Laurent, δημοσιευσάντων ἐν φυλλαδίῳ, ἐπιγραφομένῳ *Τρεῖς ἐβδομάδες ἐν τοῖς ροσηλευτηρίοις*, τὰς συντόμους μὲν ἀλλὰ λίαν παραστατικὰς ἐντυπώσεις τούτου ὡς μέλους τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον τῷ 1870. Ἐν τῇ συντόμῳ ταύτῃ περιγραφῇ ὁ κ. Oger Laurent, ὅστις ἀποθανὼν εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του εἶχεν ἤδη διαπρέψει ὡς καθηγητῆς καὶ ὡς παιδαγωγός, δείκνυται κάτοχος ἐξόχου συγγραφικῆς δεινότητος. Ὡς λίαν διδακτικὰ ἀποσπῶμεν ἐκ τοῦ εἰρημένου πονήματος τὰ κατωτέρω δύο κεφάλαια.

Η ΧΗΡΑ ΤΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ.

Ἦ! Ὁ πόλεμος εἶναι τι ἀσεβές. Θέλω ἀφηγηθῆ σκηνὴν φρικώδη συμβᾶσαν ἐν Forbach, τῆς ὁποίας θὰ διατηρήσω ἐπὶ μακρὸν τὴν ὀδυνηρὰν μνήμην.

Ἀξιωματικὸς Πρώσσος ἐφρονεῦθη καὶ ἐτάφη μετὰ πολλῶν ἑκατοντάδων στρατιωτῶν ἐν μεγάλῃ τάφρῳ. Ὁκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν μάχην ἡ σύζυγός του μαθοῦσα τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἔδραμεν εἰς Saarbruck. Ἦθελε ν' ἀνεύρη τὸ πτώμα τοῦ συζύγου της, ἵνα μετακομίσῃ αὐτὸ εἰς τὸ οἰκογενειακὸν κοιμητήριον. Ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα ἡ ἀτυχὴς κατέβαλε τὰς ὀδυνηροτέρας προσπαθείας, ὅπως ἀνακαλύψῃ τὸ μέρος ἐν ᾧ ἐτάφη ὁ ἀτυχὴς σύζυγός της. Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ δώσῃ αὐτῇ ἀκριβεῖς ἐπὶ τοῦ προκειμένου πληροφορίας. Ἦτο γνωστὸν ὅτι ἐκεῖτο ἐν τῇ πεδιάδι ἐκείνῃ, ἀλλ' ἠγνοεῖτο ἐν τίνι τάφρῳ ἐβρίβηθη. Καὶ ὅμως ἡ σύζυγος ἤθελεν ἀνυπερέβτως ν' ἀνεύρη τὸ πτώμα. Ἐπιτυχοῦσα τὴν ἀδειαν ν' ἀνοιξῇ τινὰς τάφους, παραλαμβάνει ἐξ ἐργάτας καὶ ὑπόσχεται αὐτοῖς 300 τάλληρα, εἰὰν κατορθώσωσι ν' ἀνεύρωσι τὸ πτώμα τοῦ συζύγου αὐτῆς.

«Ἐλθετε, ἔλεγε, θὰ ἀναζητήσωμεν ἑμοῦ τὸ πτώμα. . . . Ὁ θὰ σὰς βοηθήσω εἰς τὴν φοβεράν αὐτὴν ἐργασίαν. . . Ἐθέλω νὰ τὸν ἐπανίδω! . . .

Θέλω νὰ τὸν ἀσπασθῶ ἀκόμη! . . . Καῦμένη μου Ἐβρίκε, ποῦ εἶσαι; Ἐβρίκε! Ἐβρίκε! ἀπάντησόν με! . . . »

Ἦπερ τὰ πεντήκοντα πτώματα ἐξετάφησαν πρὶν ἢ φθάσωσιν εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐζήτησαν. Ἦ δυστυχὴς σύζυγος μένει συνεχῶς παρὰ τοὺς νεκρωσίμους ἐργάτας, ἐπιθεωροῦσα πάντα τὰ σσηπῶτα ταῦτα σώματα, κύπτουσα ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἀναπνεύουσα τὴν παρ' αὐτῶν ἐκπεμπομένην δυσωδίαν. Τέλος ἀνακαλύπτει τὸν σύζυγον της ἐν τῇ μεγάλῃ τάφρῳ, καὶ ἀναγνωρίζει αὐτὸν ἐκ τοῦ γαμηλίου δακτυλίου, τὸν ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὸν δάκτυλον.

«Αὐτὸς εἶναι! Εἶναι ὁ Ἐβρίκός μου!», ἀνεφώνησε, καὶ ἐξάλλος ὑπὸ τῆς λύπης ῥίπτεται ἐπὶ τοῦ σκελετώδους πτώματος καὶ περισφίγγει αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας της!

Ἄτυχῆς γυνή! Πῶς δὲν κατεβλήθη ὑπὸ τὸ βάρος τοσοῦτων συγκινήσεων; . . . Πῶς δὲν ἀπέθανεν ἑκατοντάκις εἰς τὴν ὄψιν τῶν σσηπῶτων ἐκείνων πτωμάτων; . . . Τίς θέλει ποτὲ δυνηθῆ νὰ ἐκφράσῃ τί ἠσθάνθη ἐν τῇ ψυχῇ της κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἑκταφῶν ἐκείνων, αἵτινες διήρκεσαν ὀκτὼ ἡμέρας;

ΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ.

Τὴν 8 Σεπτεμβρίου περὶ τὰς τέσσαρας μετὰ μεσημβρίαν εἶδον παρελαύνουσαν πρὸ τοῦ ἡμετέρου χειρουργείου λυπηροτάτην συνοδίαν, τὸ σῶμα τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τοῦ MaehMahon, ἀναχωροῦν εἰς Γερμανίαν. Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι εἶχον διέλθει πλείστας νύκτας ἐν ὑπαίθρῳ, ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν βροχὴν καὶ στερούμενοι πάσης σχεδὸν τροφῆς, ἐφαίνοντο δὲ εἰς ἄκρον καταβεβλημένοι. Εἶχον ἀφοπλισθῆ πάντες, οἱ πλείστοι δ' αὐτῶν ἐστηρίζοντο ἐπὶ βράβδων καὶ προεκάλουν τὰ δάκρυα τῶν συναντώντων αὐτοὺς διὰ τοῦ κατηφοῦς ἅμα δὲ καὶ ὑπερηφάνου βαδίσματός των.

Παρατηρήσαντες ὅτι τὰ εὐγενῆ ταῦτα τοῦ πολέμου θύματα ἐδέχοντο μετ' εὐγνωμοσύνης τὰ τρόφιμα καὶ τὰ σιγάρα, τὰ ὁποῖα καλοῦσθεοῖ τινες ψυχαὶ τοῖς προσέφερον καθ' ὁδὸν, ἐσπεύσαμεν εἰς τὸ χειρουργεῖον ἐγὼ καὶ δύο σύντροφοί μου καὶ ἐλάβομεν ἄρτον, τὸν ὁποῖον κόπτοντες ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου προσεφέρομεν εἰς ὅσους μᾶς ἐπέτρεπον οἱ συνοδεύοντες στρατιῶται νὰ πλησιάσωμεν. Εἶδον συναγματάρχας ὑπὸ τῆς λύπης καὶ τῶν στερήσεως κατεσκληνότητας, τείνοντας τὴν χεῖρα ὅπως λάβωσι τεμάχιον ἄρτου, ἀφοῦ ἀπέμασσον δάκρυ ἐπὶ τοῦ γηραιοῦ αὐτῶν μύστακος πεσόν, εἶτα δὲ μοιράζοντας τὴν μικρὰν αὐτῶν μερίδα μετὰ τῶν συναιχμαλώτων των. Εἶδον πολλοὺς πέμποντας ἡμῖν ἀσπασμὸν διὰ τῆς χειρὸς πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς εὐγνωμοσύνης των. Τὸ θέαμα τοῦτο ἦτο ἀληθῶς ἀλγεινότατον. Ἐβλέπομεν 800 περίπου ἀξιωματικούς παντὸς βαθμοῦ, οἵτινες ὑπὸ τῆς τύχης προδοθέντες ἡ-

παράθυρα, ἐθαύμαζον κερηνότες τὴν ἐξαισίαν ἐκείνην σκηπὴν. Καὶ πλοίων πληθὺς καὶ λαμπρότης στολῶν καὶ σημαῖαι πολύχροσι καὶ βόμβος πυροβόλων καὶ αἰθρία οὐρανοῦ καὶ θαλάσσης φλοίσβος γλυκὺς καὶ γλυκυτέρα ζεφύρου πνοῆ καὶ ταπεινώσις ἔχθρου καὶ ὑποκλίσεις στόλων ἰσχυρῶν πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς μέχρι χθὲς δούλης πατρίδος, πάντα ταῦτα ἐκείνων μὲν ἐξήγειρον τὴν ὀργήν, ἡμῶν δὲ ἀνεπτέρουν τὸ φρόνημα καὶ ἐκίνοον τὰ δάκρυα.

Τὴν δὲ 29 Ἰουνίου προσωρμίσθημεν εἰς Ζάκυνθον. Καὶ στρέψας πρὸς τὰ παρελθόντα τὸν ἐφθαλμὸν εἶδον χιλιάδας Ἑλλήνων φευγόντων τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὴν σφαγὴν καὶ ζητούντων ἄσυλον καὶ ἄρτον εἰς τὴν φιλόξενον ἐκείνην νῆσον· εἶδον τὴν μὲν ἐξουσίαν καταδιώκουσαν τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, τοὺς δὲ Ζακυνθίους πάλλοντας ὅλους τὴν καρδίαν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἀθρόους διανυκτερεύοντας εἰς τοὺς ὑπὲρ τὴν πόλιν βουνοὺς, ὅπως ἀκούσωσι τὸ ἀσθενὲς ἀπήχημα τῶν βοῶν τοῦ Μιαοῦλη, μελωδικώτερον πάσης ἁρμονίας εἰς τὰς ἑναρμονίους ἀκοὰς τῶν ἀπογόνων τοῦ μουσουργοῦ Πυθαγόρου. Καὶ ἐπειδὴ ἐκάστη ἐκρηγῆς ἐφαίνετο ἀναγγέλλουσα νέαν καταστροφὴν τοῦ ἔχθρικοῦ στόλου, ἡ χαρμύσινος ἀγγελία, διαδιδόμενη ἐν ἀκαρεῖ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, ἐμεγαλύνετο ἐνθουσιωδῶς καὶ δάκρυα ἔρρεον καὶ δοξολογαί ἐψάλλοντο.

Διετρίψαμεν δὲ ἡμέρας τρεῖς ἐπὶ τῶν πλοίων, διότι ἡ πρὸς τὴν Ἑβρῆσον συγκοινωνία δὲν ἦτο ἐλευθέρα. Ἄλλὰ, καὶ περ κυμαινόμενοι σφοδρῶς διὰ τὸ ἀναπεπταμένον τοῦ λιμένος, ἐτερπόμεθα κατοπτεύοντες τὴν ἀπαράμιλλον ἐκείνην φύσιν. Ἐντεῦθεν μὲν ὑπὲρ τὸ Κρουονέριον, κῆποι εὐθαλεῖς καὶ λειμῶνες χλοαθεῖς καὶ ἄγροι βαθύσκιοι ἀποπνέοντες εὐωδίαν ἄρρητον καὶ δρόσον ἀναψυκτικὴν, ἐφιλοξένοον ἡμᾶς δι' αὔρας ἀρωματικῆς καὶ γλυκείας· ἐκείθεν δὲ ἀπὸ τοῦ σεμοῦ ὄρους τοῦ Σκοποῦ, ὅθεν ἡ ἀειπάρθενος τοῦ χριστιανισμοῦ Μαρία ἀπελάττισε τὴν παρθένον τῶν εἰδωλολατρῶν Ἄρτεριν τὴν Ὀπίτιδα, καταβαίνων κατανυκτικὸς πρὸς τὰ παφλάζοντα κύματα ὁ ἦχος τῶν ἱερῶν κωδῶνων, ἐμῆλυεν ὅτι ἐδῶοντο πρὸς τὸν Ὑψίστον οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ τὸ ἐσπέρας στίφη λέμβων περιεκύκλουν τὸ δίκροτον, καὶ σωροὶ Ζακυνθίων, τονίζοντες γλυκυφθόγγους κιθάρας, προσηγόρευον ἄδοντες αὐτόν.

Ἡηδηκτοὶ ψαλμοί.

Ἐδιδάσκοντο δ' ἐν τοῖς γραμματοδιδασκαλείοις παρὰ ἱερέως ἢ ἄλλου τινὸς ἐπικαλουμένου λογιωτάτου, ἡ Φυλλάδα, ἡ Ὀκτώηχος καὶ τὸ Ψαλτήριον, ὃ δ' ἐκμαθὼν αὐτὰ ἐλογίζετο τελειόφαιτος.—Ὁ υἱός μου, εἶπέ μοι τὸ 1822 ἀγαθὸς τις πατὴρ ἐκ τῆς Ἀσίας, ἐναβρυνόμενος

ἐπὶ τῇ σοφίᾳ τοῦ παιδός, ὁ υἱός μου ἐξεσχόλησε τὰ γράμματα· εἶχε προκομμένον διδάσκαλον.

— Καὶ τί ἔμαθες; ἠρώτησα τὸν νέον.

— Τὴν Φυλλάδα, τὴν Ὀκτώηχον καὶ τὸ Ψαλτήριον.

— Ἀνάγνωθι ὀλίγον, ἐπανέλαθον, δούς τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ.

Ἀνέγνω δὲ ὁπωσοῦν εὐκρινῶς τὸ *Μακάριος ἀνὴρ* καὶ τὸ *Ἴνα τί ἐφρόναζαρ ἔθνη*. Ὅτε δ' ἔφρασεν εἰς τὸν τρίτον ψαλμὸν, εἰς τὸ *Κύριε, τί ἐπληθύνθησαρ οἱ θλίβοιτές με*;

— Αὐτός, εἶπεν, εἶναι πηδηκτός.

— Τί θὰ εἶπῃ πηδηκτός;

— Οὕτως ὠνόμαζεν αὐτὸν ὁ διδάσκαλος.

Ἐγὼ δὲ ἀπορήσας ἐζήτησα νὰ ἀναγνώσῃ καὶ τέταρτον καὶ πέμπτον· παρετήρησα ὅμως ὅτι οἱ πλείστοι ἦσαν πηδηκτοί. Τί δὲ ἀνεκάλυψα; Ἐπειδὴ ἐπεκράτει συνήθεια νὰ χορηγῆται παρὰ τῶν γονέων, μετὰ τὸ τέλος ἐκάστου τῶν τριῶν βιβλίων, δῶρον πρὸς τὸν διδάσκαλον εἰς ἀμοιβὴν τῆς ἐπιμελείας δι' ἧς ἐχειραγώγησε τὸν μαθητὴν, ὁ λογιωτάτος ἔσπευδε δι' ἡρακλείων ἀλμάτων πρὸς τὸ χρυσοῦν τεκμήριον τῆς πατρικῆς εὐγνωμοσύνης. Ἄλλὰ τίς εἶχε καὶ ἰκανότητα νὰ ἐξελέγξῃ τὴν ἀσυνειδησίαν τοῦ πανεπιστήμου καθηγητοῦ;

Ἡ Κυβερνήτης καὶ τὸ μαντεῖον τύχης.

Ὁ Κυβερνήτης ἦτο προσηνέστατος, ἀγαπῶν καὶ ν' ἀσπείζεται ὁσάκις δὲν κατεβάρουν αὐτὸν φροντίδες. Καὶ τότε ὁ φλογερὸς αὐτοῦ ὀφθαλμὸς ἐγίνετο μαλακώτερος, τὸ μέτωπον ἐγαληνία καὶ τὸ μεδίαιμα καθίστατο ἐπαγωγόν· διὸ καὶ οἱ ἀτολμότεροι ἀναθαρροῦντες συνδιελέγοντο ἐλευθέρως μετ' αὐτοῦ. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν εἶδον ἐπὶ τοῦ πλοίου παιδίον, ὅπερ παραλαμβάνοντες μετὰ τῆς χήρας μητρὸς μετεφερόμεν εἰς Πόρον ἢ Αἴγινα, κρατοῦν φυλλάδιον μαντεύομενον τὰς τύχας· λαβὼν δὲ τὸ φυλλάδιον καὶ θεῖς ἐπὶ τοῦ ἐργατοκυλίνδρου ὡς ἐπὶ ἄλλου δελφικοῦ τρίποδος, ἀπηθύβουα ἄλλεπαλλήλους ἐρωτήσεις πρὸς τὸ καινοφανὲς χρηστήριον. Φαίνεται δὲ ὅτι αἱ στιχηραὶ ἀπαντήσεις ἐφαίδρουν τὸ πρόσωπόν μου, διότι ὁ Κυβερνήτης, παρατηρήσας με μακρόθεν, ἐπλησίασε καὶ ἠρώτησεν ὑπομειδῶν·

— Τί βλέπεις καὶ γελᾷς;

Ἐγὼ δὲ συσταλεῖς ἔκλεισα μετὰ σπουδῆς καὶ κατεβίβασα τὸ φυλλάδιον.

— Ὅχι, ὄχι, ἀνέκραξε, θέλω νὰ ἰδῶ τί εἶναι.

Καὶ ἀνεσήκωσε τὴν χεῖρά μου. Φοβήθεις δὲ μήπως μ' ἐκλάβῃ ὡς πάντῃ ματαιόσπουδον·

— Τὸ φυλλάδιον, ἀπεκρίθην, ἀνήκει εἰς τὸ παιδίον τοῦτο, προλέγει τὴν τύχην καὶ ἵνα κατατρίψω εὐχαρίστως ὁπωσοῦν τὴν ὥραν ἐσυμβουλευόμην αὐτό.

— Διὰ τί λοιπὸν νὰ μὴ τὸ συμβουλευθῶ καὶ ἐγώ; ὑπέλαβεν ἐκείνος.

ρούμενον ὑπὸ τῶν συναιχμαλώτων των, εἶποντο δὲ κραυγαί ὄργης, γρονθοκοπήματα καὶ πάλη. Τὸ θέαμα ἦτο ὀδυνηρὸν ἅμα καὶ αἰσχυρὸν. Οἱ στρατιῶται τῆς συνοδίας κατέβηλλον πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἐξακολουθήσῃ ἡ πορεία, ἀλλ' εἰς μάτην τὸ πρόσταγμα «ἐμπρός» ἀναιμιγνέτο εἰς τὰς κραυγὰς τῶν αἰχμαλώτων. Οἱ οὐδὲν λαβόντες ἠρνοῦντο νὰ προχωρήσωσιν. Ἐντὸς μικροῦ ἀξιωματικὸς τις ἔφιππος ἔφθασε, διατάττων νὰ ἀναγκάσωσι τοὺς αἰχμαλώτους νὰ βαδίσωσι. Τότε συνέβη σύγχυσις ἀπερίγραπτος καὶ φρικώδης. Ἀφ' ἐνὸς μὲν στρατιῶται ἔνοπλοι ὑπακούοντες εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἀρχηγοῦ των ὠθοῦσιν, ἀνατρέπουσι, καὶ τύπτουσι ἐπανειλημένως δυστυχεῖς αἰχμαλώτους, ἐκ τοῦ κόπου καὶ τοῦ πόνου καὶ τῆς πείνης ἐξηνητλημένους, οὐδὲν δὲ πράξαντας ἔγκλημα, ἀλλ' ὑπὸ τῆς τύχης προδοθέντας· οἱ μὲν λέγουσιν «ἐμπρός, ἐμπρός!», οἱ δὲ ἐπαναλαμβάνουσι «Πεινῶ! πεινῶ!»! Εἶναι δὲ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνδρῶν τούτων εὐγενεῖς νέοι ἀρπαγέντες ἐκ τῆς οἰκογενείας αὐτῶν ὑπὸ τῆς μάστιγος τοῦ πολέμου, οἵτινες οὐδέποτε ἤθελον ὑποπέσει εἰς τὸν βαθμὸν τούτου τῆς ταπεινώσεως οὐδ' ὑποστῆ τοιαῦτα δεινὰ, ἐὰν νόμος ἄδικος, ἀνηλεὴς, ἀπάνθρωπος, δὲν ἤρπαζεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐστίας των ὅπως ὑποχρέωσιν αὐτοὺς νὰ γείνωσι στρατιῶται. Ἄλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἡμετέραν διήγησιν. Εἰς τῶν στρατιωτῶν τῆς συνοδίας αἰτιώμενος ἐμὲ διὰ τὴν συμβαίνουσαν ἀταξίαν, ἐγείρει τὸ ὄπλον του πρὸς τὸν ἐξώστην ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἵσταμαι, καὶ σκοπεύων μὲ ἀπειλεῖ νὰ πυροβολήσῃ, ἐὰν δὲν ἀποσυρθῶ. Ὅπισθοδρομήσας κατὰ δύο βήματα λαμβάνω τὸ κενὸν σχεδὸν κἀνιστρον καὶ κενῶν αὐτὸ ταχέως ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὑποκάτω συνωθουμένου πλήθους, εἶτα δὲ μεταβαίνω ἐσπευσμένως εἰς παράθυρόν τι τοῦ ἰσογείου, εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ κτιρίου, ἔνθα εὐρίσκετο ἤδη ὁ φίλος μου. Ἐκατὸν περίπου ἄρτοι ἔμμενον εἰσέτι πρὸς διανομήν. Ῥίπτομεν αὐτοὺς ἕνα πρὸς ἕνα διὰ τῶν κιγκλίδων τοῦ παραθύρου. Δὲν βλέπω τὰ ἐν τῇ ἀγυιᾷ συμβαίνοντα, ἀλλ' ἀκούω φρικώδεις κραυγὰς καὶ διακρίνω τὸν κρότον τῶν τυπόντων κοπάνων (κοντακίων), καὶ ἀκούω τοὺς αἰχμαλώτους συνωθουμένους, πίπτοντας καὶ καταπατώντας ἀλλήλους. Ἐντὸς μικροῦ πλεῖσοι στρατιῶται τῆς συνοδίας ἔρχονται ὑπὸ τὸ παράθυρον καὶ διευθύνουσι πρὸς ἡμᾶς τὰς λόγγας των. Ἐχόντες ἀπόφασιν νὰ διανειμώμεν εἰς τοὺς πεινῶντας ὅλους τοὺς ἄρτους, ἐξακολουθοῦμεν ῥίπτοντες αὐτοὺς χωρὶς νὰ δίδωμεν προσοχὴν εἰς τὰ ἀπειλοῦντα ἡμᾶς ὄπλα. Δολοφόνος σίδηρος ἐγγίζει τὸ στῆθος τοῦ φίλου μου· οὐχ ἦτον, κρυπτόμενοι ὀπισθεν τοῦ παραθύρου, ῥίπτομεν τὸν ἄρτον. Ἡ ἐκ Namur Κα Β... ἥτις εὐρίσκεται πλησίον ἡμῶν, μᾶς παρακαλεῖ ν' ἀποσυρθῶμεν.

«Θὰ σὰς φονεύσουν», ἀναφωνεῖ ἔντρομος. «Θὰ τοὺς δώσωμεν ὅλον τὸν ἄρτον», λέγομεν ἡμεῖς ἔξω ἑαυτῶν. Τῷ ὄντι, οἱ ἄρτοι ὅλοι ῥίπτονται ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον, τινὲς αὐτῶν κρέμανται μεταξύ τῶν λογγῶν τῶν πρὸς τὸ παράθυρον διευθυνομένων. Τέλος ἡ ἡμετέρα προμήθεια ἐξαντλεῖται καὶ τότε ἀποσυρόμεθα.

Πέντε Βρυαροὶ στρατιῶται ἔμειναν ἐκεῖ φρουροῦντες, μέχρις οὗ ἀπῆλθεν ἅπασα ἡ συνοδία. Οὕτω δ' ἐτελείωσε τὸ θλιβερὸν τοῦτο ἐπεισόδιον.

**

ΟΙ ΠΥΡΓΙΤΑΙ ΕΝ ΝΕΑΙ ΓΟΥΡΚΗΙ

Παρ' ἡμῖν ὁ στρουθός, ὁ κοινῶς λεγόμενος σπουργίτης ὅ ἐστι πυργίτης, ἐξημεροῦται εὐκόλως, μάλιστα δὲ κατὰ τὰς μεγάλας πόλεις, ὧν οἱ ὁδοὶ βροῦσιν πυργιτῶν ἀναζητούντων τροφήν.

Ὁ διάσημος Βυβλῶν γράφει πού περὶ τινος πυργίτου, ὅστις τοσοῦτον εἶχεν ἐξημερωθῆ, ὥστε παρακολούθει τὸν κύριόν του, στρατιώτην τινά, ὃν ἠδύνατο νὰ ἀναγνωρίζῃ μεταξύ πάντων τῶν στρατιωτῶν ὅλου τοῦ συντάγματος. Παρακολούθει δὲ τοὺς ἀνθρώπους οὐχὶ βεβαίως ἐξ ἀγάπης ἀλλ' ἐξ ἀπλοῦ συμφέροντος, διότι εἰξέυρει ὅτι παρ' αὐτοῖς εὐρίσκει εὐκόλως τροφήν ἄφθονον. Ἀνάγκη δὲ προφυλάξῃ τινων πρὸς κατανίκησιν τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ἀπιστίας.

Ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις οἱ πυργίται εἶνε τὰ μάλιστα ὄχληροι ἕνεκα τῆς πολλῆς οἰκειότητος αὐτῶν. Ἐπικάθηται μετὰ μεγίστης ἀδιακρισίας ἐπὶ τοῦ ὄμου τοῦ τυχόντος ἀνθρώπου, καὶ ἀρπάζουσιν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν νηπιῶν τὸ πλακούντιον, ὅπερ ἐκεῖνα οὐδεμίαν ἔχουσιν ὄρεξιν νὰ δώσωσιν εἰς αὐτούς. Αἰτία δὲ τούτου εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου παρεχόμενη εἰς τοὺς πυργίτας προστασία. Εἶνε δὲ ἀπηγορευμένη ῥητῶς τὸ συλλαμβάνειν αὐτοὺς ζῶντας, ζημιούται δὲ διὰ ζημίας πέντε δολλαρίων (25 φράγκων) πᾶς ὅστις φωραθῆ φονεύων πυργίτην.

Εἶνε δὲ ὁ πυργίτης μετανάστης, δὲν εἶνε Ἀμερικανός. Κατὰ τινὰ ἐποχὴν οὐ μακρὰν ἡμῶν ἀπέχουσιν σμήνη παντοίων ἐντόμων ἐπέδραμον τὴν χώραν ὅλην· τοσαύτη δὲ ἦτο ἡ πληθὺς αὐτῶν, ὥστε ἀπεράσιον οἱ ἄνθρωποι νὰ καλέσωσιν ἐξ Εὐρώπης εἰς ἐπικουρίαν πτηνὰ ἐντομοβόρα. Ἐκ πάντων δὲ τῶν πτηνῶν τούτων μόνον σχεδὸν οἱ πυργίται νῦτύχησαν νὰ παλαιώσωσι κατὰ τοῦ δεινοῦ ψύχους τῶν χωρῶν ἐκείνων καὶ νὰ κλιματισθῶσι. Οἱ δὲ Ἀμερικανοὶ ὡς ἄνθρωποι πρακτικοὶ μετῆλλον πᾶν μέσον δυνάμενον νὰ καταστήσῃ εὐάρεστον τὴν διαμονὴν ἐν τῇ νέᾳ πατρίδι των, παρέχοντες αὐτοῖς ἐν καιρῷ καὶ τροφήν καὶ κατοικίαν καὶ ἀσφάλειαν τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου. Διὸ καὶ ἐν τοῖς δημοσίοις κήποις καὶ ἐν ταῖς πλατείαις καὶ ἐν ἅπασι τοῖς ἰδιωτικοῖς κτήμασι πανταχοῦ οἰκοδομοῦσιν εἰς αὐτοὺς φωλεάς. Καὶ δ-